

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Η ΕΥΧΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

THE BLESSING OF DIONYSOS

Το επώνυμο αγγείο του συμβατικά ονομαζόμενου Ζωγράφου των Αθηνών 13894 απεικονίζει τον Διόνυσο μαζί με Νίκη και Σάτυρο. Ο θεός, αγένειος, με τα μακριά του μαλλιά να πέφτουν στους ώμους, αναπαύεται σε κλίνη σκεπασμένη με στρωσίδια, ακουμπώντας νωχελικά σε μεγάλο μαξιλάρι. Φορά ιμάτιο που καλύπτει μόνο το κάτω μέρος του σώματός του, ενώ με το αριστερό του χέρι στηρίζει μεγάλο θύρσο, το βακχικό ραβδί, με κουκουνάρι στην κορυφή του. Κάτω από την κλίνη βρίσκεται χαμηλή τράπεζα ή βωμός.

Ο Διόνυσος προτείνει κάνθαρο σε πεπλοφόρο Νίκη, που τον πλησιάζει φέροντας δίσκο με προσφορές. Πίσω τους γυμνός Σάτυρος, κρατώντας θύρσο, παρακολουθεί τη σκηνή. Στο πεδίο μπροστά του κρέμεται τσαμπτί με σταφύλια. Όλες οι μορφές είναι στεφανωμένες, στοιχείο που τονίζει τον εορταστικό χαρακτήρα της παράστασης. Στην πίσω όψη του αγγείου απεικονίζονται ιματιοφόροι νέοι, ενώ πάνω από τις λαβές βωμός και λουτήριο.

Η ασυνήθιστη παρουσία της Νίκης σε διονυσιακές παραστάσεις των αρχών του 4ου αιώνα π.Χ. έχει ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα συγχώνευσης στοιχείων από διαφορετικούς εικονογραφικούς κύκλους. Έχει, ωστόσο, διατυπωθεί και η ίδιαίτερα θελκτική υπόθεση ότι μπορεί να συμβολίζει την ευτυχισμένη ζωή και τη νίκη εναντίον του θανάτου. Έτσι η απεικόνισή της σε ένα κατεξοχήν συμποτικό αγγείο, όπως αυτός ο κρατήρας, και μάλιστα πλάι σε έναν παραδειγματικό συμποσιαστή, τον Διόνυσο, αποτελεί υπαινιγμό στο αιώνιο συμπόσιο, και καθιστά τον θεό έμβλημα της ευτυχίας στη ζωή και στο επόμενο, λειτουργώντας εν τέλει ως ευχή για την ίδια την αθανασία.

Απικός ερυθρόμορφος καλυκωτός κρατήρας
(αγγείο για τη μίξη κρασιού με νερό)
Άγνωστη προέλευση
390-385 π.Χ.

Attic red-figure calyx krater
(vase used for mixing wine with water)
Provenance unknown
390-385 B.C.

The name-vase of the so-called Painter of Athens 13894 depicts Dionysos with Nike and a Satyr. The god, beardless, his long hair falling over the shoulders, reclines on a quilted *kline* (bed), leaning nonchalantly onto a large pillow. He is wrapped in a *himation* (mantle) that bares his chest and arms, while with his left arm he supports a large *thyrsos*, namely the Bacchic stalk, tipped with a pinecone. Under the bed stands a low table or altar.

Dionysos raises a *kantharos* to Nike, draped in a *peplos*, who approaches him carrying offerings on a tray. Behind them, holding a *thyrsos*, a naked Satyr attends the scene. In front of him, hanging in the background is a bunch of grapes. All figures wear wreaths, an element that emphasizes the festive character of the representation. The back side of the vase features mantle youths, while above the handles appear an altar and a *louterion* (washing basin).

The unusual presence of Nike in Dionysiac representations of the early 4th century B.C. has been interpreted as an outcome of trait compilation from different iconographic circles. However, another particularly attractive hypothesis is that it may symbolize happy life and victory over death. In this respect, Nike's depiction on a vase symposiastic *par excellence*, as this krater is, and even more so next to an exemplary symposiast such as Dionysos, provides a hint of the perpetual banquet, and makes the god an emblem of happiness in life and afterlife, ultimately acting as a blessing for immortality itself.

